

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nuclevs Coppensteinivs Conceptvvm Prædicabilivm In
Dominicas Festaqve omnia per Annum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Sabbato Post Dominicam Passionis. Nunc anima mea turbata est. Ioan. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](#)

nuncias sententiam. Mucro in ipsum dirigitur: at in vos transadigitur; hodieq; in vos figuratur. Plusquam Elisæus hic: plures dedit salutes ac sanitates patriæ. Si nō Dei esse filium credis; at signorum salutisque operatorem cernis, & scis. 5. Plura is monstra extinxit in Iudea; quam Hercules in orbe toto. Hæc ipso extincto succrescent, & vestro se sanguine palcent. Nescitis quicquam.

*Confluum
buum à
vno malo.
Pubesca
iustissi-
mam.*

II. Verum est: Expediit, ut unus moriatur: Sed, si propter vos; tunc & vobis expedit. At qui propter vos; ideo non expedit vobis.

1. Infelix! vthoc intelligas, lumen non habes. Neque aliorum quisquam disisset quicquam pro Christo. Concluditur: Moriatur. 2. Adeo nullus est omnium, qui præmoneat Dominum, ut caueat. Esau conspirarat in Jacob; & ecce ab Rebecca monetur, fuga sibi consulat. Gen. 22. Ecce, Esau frater tuus minatur, ut occidat te. 2. Chusai, 2. Reg. 15. aperit Dauidi cōsilia Achitophelis & Absolomi: Christo nullus. 3. Ecquid agitis Nathanael, Gamaliel, Ioseph ab Arimathia? Nil adeo pro vestro Præceptore dicitis: Nil adeo ipsum submenetis?

III. Bene tamen, Caypha, pronuncias: et si animo non bono. Prorsus expedit, Planeque necesse est. En amplius pronuncio. 1. Omnia Deus expertus est media so- spitandi generis humani, profecit nullum: Superest hoc vnum: ut unus homo moriatur pro pop. ne tota gens pereat. 2. Nam, Heb. 2. Decebat eum, propter quem omnia, nisi & per quem omnia, qui multos in gloriam adduxerat; Autorem salutis eorum per Passio- nem conformari.

3. Nonne id ex Prophetis, figurisque scitis: Luc. 24. O stulti, & graui corde: nonne hec oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam?

4. Expediit. Quia peccati grauitas est in-

finita, tum ob læsam Majestatem infinitam; tum infinitam contagij malitiam: Ideoque infinita potentiæ ac meriti satisfactore opus. Quare necesse fuit, ut, Deus homo factus, homo unus moriatur hic nam alter ei par nec est, nec erit; nec unquam fuit.

5. Expediit & Angelis; ut ruinæ reparantur. 6. Patribus, ut è limbo vindicentur.

Homicidæ reditus in patriam non erat. *Figura E-*
rat, Num. 15. nisi post mortem Pontif. sum. pilogica.
mi. Omnes homicidæ sui ipsorum fuerant: Itaque Hūc Pontificem mori expediens, quo reducerentur captivi in patriam liberi.

SABBATO POST DOMINI- cam Passionis.

Nunc anima mea turbata est.

Ioan. 12.

Duid, 2. Reg. 15. seditionem Absoloni fugiens, pedibus, & capite nudus, transibat torrentem Cedron in desertum; & medullitus turbatus dolori penitissimo vbertim illachrymabatur. Ita IESVS hodie, post Synagogæ coniurationem, in oculis inque animo tragediavit instantem omnem ferebat miseros.

Nos ejusdem occasione

- I. Depugna carnis ac spiritus.
- II. De passionibus Christi.
- III. Declaratione Domini.

P A R S I.

Depugna carnis ac spiritus.

I. T entatus, & expertus Iob 7. ait: *Vita est ea con- hominis militia super terram.* 1. Nam genitrix. sicut cœlos, continuo, ut primum eos considerat Deus, Angeli motu violento contranaturam ipsorum abreptos ab Orienti in Occidentem circumegerunt;

PPPPP 2 ne-

neque dum desistunt, nisi cum mundus finiendus erit: ita creatos, lapsosque homines mox raptore inuafere cum angelis Satana; tum appetitus prauis. 2. Unde Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem tantum: Sed aduersus mundi reatores.

Et gemina cum carne & Satana. En duo bellorum genera. Hoc dixerim externum: internum istud, atque ciuile. Nam in nobis nascitur inde ex corruptis naturae principijs passionum. Ad eo Gal. 5. Caro concupiscit aduersus spiritum, & spiritus aduersus Carnem. 1. Haec enim est Eua nostri Adæ, Gen. 2. 2. Est fornicatrix Iezabel, 3. Regum 21. Reges in arma cogens 3. Est Dalila, Iud. 16. Samsones eneuans. 4. Atque ut motus maris omnes à luna crescente & decrescente causantur: ita motus animæ ab concupiscentia. 5. Haec est aries ille bicornis, Dan. 4. quia animalia cætera prosternebat: instructa cornu irascibili & concupisibili, rationem sensus, ac animam ipsam sâpe prosternit in peccatum, ac mortem. Tanto pernicioſior, quanto interior: vt, sicut nata nobiscum, sic & à nobis sit nutrienda: Cœu in finu vipera.

Inimica & noxia est. Figura. II. Figuris liquet. 2. Jacob & Esau, Gen. 25. vel in vtero se calcibus appetiterunt aduersi. Tales in nobis congeniti superior sensus rationis & inferior. 2. Abel & Cain fratres aduersi, Genes. 4. dissidium sanguine cruentarunt. Tanto in spiritum surgit imperu caro! 3. Sara coniux Gen. 21. & Agar ancilla Aegyptia, eadem in Abraham domo odia exercebant; nec ponenda, nisi alterius electione. 4. Vidua Davidi sic conqueritur. 2. Reg. 14. Ancille tuæ erant duo filij, qui rixati sunt aduersus se in agro, nullus que erat, quieos prohibere posset, & percussit alter alterum, & interfecit. Sic animæ duo sunt filij, Spiritus & Appetitus: iter est vita, ager est mundus.

5. Tales erant Absalon & Ammon

duo filii Dauidis, 2. Reg. 13. Hi Thyeſtæo spectaculo mensam hospitalem scelerarunt, alterius cum cæde. Ita spiritus & Appetitus eadem mensa refecti, parricidia sâpe designant.

6. Notæ sunt rixæ Abrahæ ac Loth, Gen. 13. & vtriusque pastorum. Itaratio & concupiscentia, & facultates vtriusq; bella gerunt: interneccina, nunquam cefatura. Nec ab iis immunis quisquam: An Iesus? Id agon hortensis docuit: id hodierna lectio.

PARS II.

De passionibus Christi.

I. D ominus Iesus Ira succensus emen. Exempla passuum & vendentes eiecit templo: & in Pharisæos sæpius iratus, eorum vita coarguit. 2. Capit idem quoque patere, & tñdere, & tristis esse. 3. Alibi lacrymatuſ est super Ierusalem. 4. Alias turbatus infremuit spiritu. Haero sunt passiones.

Risus nunquā legitur; ad instar Hera. cliti Philosophi ayzia: vt qui in domo suis fuit. Iuætus exulageret. Sicut in Aegypto Israelites semper molesti, inque Babylone captivi Ps. 136. Quomodo cantabimus cantum Domini in terra aliena?

Dominus igitur cum natura nostra omnies passiones & accidentia nostra induit; quæ unio hypostaticæ non repugnarent. Ut sunt ignorancia, peccatum, inclinatio ad peccatum. Nam, vt qui dat esse, dat etiam quæ consequuntur ad esse; ita & qui accipit. Itaque per omnia nobis similius factus, absque peccato, & peccabilitate. Nam vt cœlum corrumperet non potest; vt pote non obnoxium quatuor primis qualitatibus; idque propter formæ nobilitatem: ita Christi humanitas impeccabilis fuit, ob hypost. fin. Vt sancti quoque, qui beatitudine perficiuntur.

II. Quastamen assumit passiones, id Cantus. fecit. sumptu

Epiſta. fecit. 1. ad satisfaciētum earum admīnico, Augustinus Epifol. 141. 2. Ad exemplum pœnitentiae demonstrandum, Bern. ſerm. 2. in Cant. 3. Ut verum ſe hominem doceret. Cyr. l. 2. in Ioan. Nam vt inde concludimus, cor los aliam habere natūram ac materiam, quam h. ec inferiora, quæ non eadem habent accidentia, ita & de Chriſti humanitate colligi potuiffet, non veram fuiffe.

Iam autem, ſicut Jacob, Gen. ſ. 29. ſibi iunxit matrimonio pulchram Rachaellem; ſed & lippam Liam; ſimul ut partem de gregibus Labani haberet: ita Do-minus naturam humanam; & deformē concupiſcentiam; ſimul partem bruta-lij passionum ſibi iunxit.

Diffrictio- Quæ tanien ab noſtris diſferent. 1. *Oblieſto.* Noſ enim ſepe concupiſcimur, quæ odiſſe oportet: lætamur, ob quæ tristandum eſſet. 2. *Principio.* Non enim moṭus primo priuiliis noſtra ſunt po-teſtate; Vnde ſepe ferimur imprudentes ad illicita. 3. *Effectu.* ſepe etiam ad actus im-permiſſos ab ripiſimur paſſione præpoten-tie, & rationem obcācante.

Natura- Magna viſ paſſionum eſt, cui non ſu-mus obliſtendo. Hinc vultuum muta-tiones, moṭus cordis, corporis que. Lextia ſanguinem diſfundit, cholera ſuccendit ebullientem, metuſ obſtupeſacit. Lingua titubat ab ira, cor & artuſ tremit, terrore expallescimus, rubescimus pudore, &c.

Sicut exhalationes terræ obturbant aerem, obnubunt ſolem, ronitrua, ful-gura, fulminaque crient. Ita paſſiones ra-tionem inuolunt, &c.

III. Secus in Chriſto. In eo non iſtuc ascendere, non præuertere rationem, non ad illicita verti quibant. Fleuit; ſed ob peccata. Gaudet in Ioan. 17. propter vos, vt credatis, iam turbatur: ſed ob perditam in multis Paſſionem ſuam tantam. 2. Im-

perare tamen Ipſe primis valebat moṭibus: nos minime. 3. Ipſe à primo incarna-tionis puncto præuiſos cruciatus ſuos præſenſit: vt & in glorificatione Thabo-rina: nam de excessu loquebantur paſſionis: Sed non iſi turbatus fuſit, niſi cum voluit. Ideo ait: Nunc turbata eſt, &c. 4. Bene S. Ioann. Damasc. q. 8. v. 8. Naturalia in Chriſto non præcedebant voluntaria, & iratus eſt, doluit; timuit; quando voluit. 5. Matth. 8. Quis eſt hic, quia mare & venti obediunt ei? Parum hoc: Maius eſt, quod paſſiones obediant. 6. Quare ſicut, tum voluit, gloriā in corpus emanare permisit: ita & turbationem intrare in animam; cum voluit. Sicut tamen ut interior, ſeu ſupe-rior pars animæ non attingeretur, nec in viſione beatifica vñquam impediretur. 7. Ut igitur in arca Noe omnes feræ pa-cifice viuebant, tigres, leones, yrfi, &c. ita in Iefu paſſiones.

Et hoc in Chriſto mirabile: vnam paſſionem non impediſſe aliam. Ideo ſum-mus dolor crucis non impediſſit dolorem minimæ spinulaꝝ. Nec gloriæ viſio beatifi-ca obſtitit, quo minus inferior pars ani-mæ turbaretur.

P A R S III.

Declarificazione Chriſti.

Pater clarifica nomen meum, id eſt, Ioan. 17. Pater, clarifica filium tuum, Angelis, mundo, Satanæ, me Deum eſſe. 1. Quid? An non iam diu, & ſepe te clarificauit? Quam id luculente in natuitate? In ba-ptismo? In tot miraculis? Quid ultra? 2. An clarificatiōne crucis affectas? Et quidem deſiderio deſideras hoc paſcha man-ducare. Itiuste tropa triumphi non ſi-nunt quiescere: Ut Themistoclē Mil-tiadis. Quanti victoriarum triumphi ex-deuicto peccato, mundo, dæmonie, in-ferno ſpoliato, reſurrectione, aſcenſio-ne? &c. Pater clarifica. 4. Fili, clarificauit, &

F P P P P 3 64-

*clarificabo: Orbis vterque tibi acclamabit:
Quis est iste Rex gloriae? Psalm. 23. Vidimus
gloriam eius gloriam quasi Vnigeniti a patre,
per enum gratia, & veritatis. Iohann. 1.*

POST DOMINICAM
Palmarum.

Feriae II. III. IV. Conceptus Eucharisticos reperies in festo Corporis Christi cum pluribus aliis.

FERIA SEXTA IN PARASCEUE.

PASSIO DOMINI NOSTRI Iesu Christi.

MOESTa dies Funeris magni, & cruenta Sanguinis Agri: insontis morte Domini, & seruorum vita nocentum nobis? Non Stephani, lapidibus corona-ti, martyrio insignita: non Laurentij inter purpuratas sanguine prunas famosa cruciatu: non Bartholomaei pelle detra-cta celebris. Sed, quod omnia super, Pas-sione Domini Nostri Iesu Christi. Filii Israe lidies quotannis planctum agita-bant ad Ieptanæ filiæ bustum, ex patris voto immolatae. *Judicum 12.* Plangemus nos ad Passionis ac Mortis Dominicæ commemorationem.

Se d' vnde Numinis petam auxilium?
An à Patre? Athiciratus sanguinem spi-
rat & vindictam. An ab Angelis? Athos
luctus habet. An ab Deipara? At ipsius
animam pertransiuit gladius: viuens
mortuam morte filij est. Vna superes
celorum, terrarumque decus Crux
gloriosa.

O Crux aue fpes ynica. &c.

Nos in præsens
Sacrae Passionis historiam trimem-
brem constituemus.

*Horto 1.
De gestis in Vrbe 2.
Caluaria 3.*

Ista vero Partibus ter quinque edisse-
rentur.

I N H O R T O.

- I. Proœmium sympatheticum ex specie facti immateriali.
- II. De Horto, & cemitatu Domini.
- III. De dormientibus Discipulis.
- IV. De Confortante Angelo.
- V. De Agonizante Domino.
- VI. De proditore Iuda.
- VII. De Captiuitate Iesu.
- VIII. De gestu reliquiis in horto.

I N V R B E.

- IX. De gestis Annam apud Caypham.
- X. De negante Petro; desperante Iuda: & compatiente Maria.
- XI. De accusatione apud Pilatum facta.
- XII. De secreto examine Pilati in Iesum.
- XIII. De gestis reliquiis apud Pilatum.

I N C A L V A R I A.

- XIV. De Iesu baiulante Crucem, & Cruce baiulante Iesum.
- XV. De gestis reliquiis, dicti que ad Crucem.

DE GESTIS IN HORTO.

PARS I.

Proœmium sympatheticum ex specie fa-
cti immateriali.

- I. **T**himanthes Iphigeniae depingens immolationem, cum amicos cir-cum appinxisset alios alio luctus schema, fabili-
*Passi Chri-
sti eis indu-
sum ex pressurus luctum, non habuit,*
quo eum melius repræsentaret; quam vt
velo